

Under licence from Balbharati vide Registration No. 2018MH0015

Key to Navjeevan Practice Book

Standard
1

Teacher's Copy

मजेत शिकूया मराठी

NAVJEEVAN PUBLICATIONS PVT. LTD.
EDUCATIONAL PUBLISHERS

NAVJEEVAN PUBLICATIONS PVT. LTD.
EDUCATIONAL PUBLISHERS

MUMBAI

4940/1B, Dhobiwadi, Dr. Jaykar Marg, Opp. Datta Mandir, Thakurdwar, Mumbai - 400 002.

Only Calling: 8291852601

Calling & Whatsapp: 9322531798 / 8291852631 / 8291972352

Website: www.navjeevanpublications.com

Email: For enquiry - info@navjeevanpublications.com For order - acc.nppl@gmail.com

PUNE

470 /471, Raviwar Peth, Nandan Residency, 1st Floor, Phadke Haud, Pune - 411 002.

Tel.: (020) 24432951 / 7066835645

1

अनुक्रमणिका

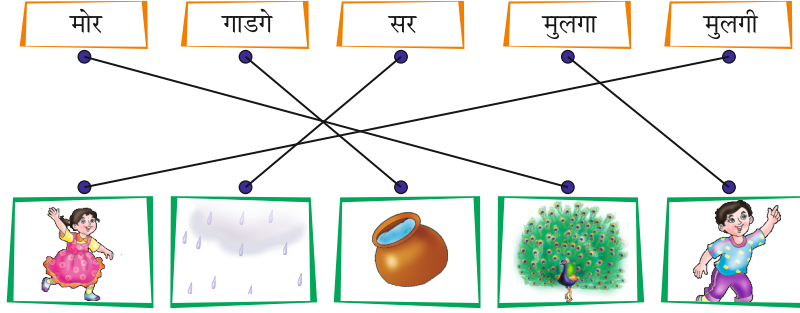
अ. क्र.	पाठाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१	सरी (Showers of rain)	3
२	दोघेही जिंकू (Both would win)	3
३	करूया स्वागत (Let's welcome)	4
४	खेळ खेळूया (Let's play game)	5
५	ऐकूया, करूया (Let's listen, Let's do the action)	6
६	घंटा वाजे (The bell is ringing)	7
७	चतुर कावळा (The clever crow)	7
८	जोडीदार शोधा (Find out the partner)	9
९	माझा हात (My hand)	10
१०	पाहूया, सांगूया (Let's see, Let's say)	11
११	कशासाठी, कोणते अवयव ? (For what? Which body parts ?)	12
१२	ओळख आपल्या वर्गाची (Introduction of our classroom)	13
१३	झाडे लावूया (Let's plant trees)	14
१४	ओळखा माझा रंग (Recognise my colour)	15
१५	गमतीजमती (Amusement)	16
१६	ओळख फळांची (Introduction of fruits)	17
१७	दे रे भाऊ, माझा खाऊ (My brother, give me my confection)	18
१८	पक्ष्यांचे जग (World of birds)	18
१९	ओळख प्राण्यांची (Introduction of animals)	19
२०	प्राण्यांचे जग (World of animals)	19
२१	आम्हांलाही खेळायचंय (We too want to play)	21
२२	आरसा रडला, आरसा हसला (Mirror cried, Mirror laughed)	21
२३	माझी ओळख (My introduction)	21
२४	माझे मित्र (My friends)	21
२५	माझे कुटुंब (My family)	22
२६	माझे पान (My page about myself)	22
२७	चित्रात काय ? (What do you see in the picture ?)	22
२८	ओळखा पाहू! (Try to recognise!)	22

2

मराठी

१. सरी (Showers of rain)

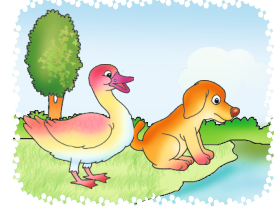
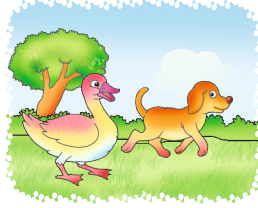
❖ योग्य जोड्या जुळवा.

२. दोघेही जिंकू (Both would win)

❖ उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) कुत्रा, बदक.
- (२) त्यांच्यात पळण्याची शर्यत लागली.

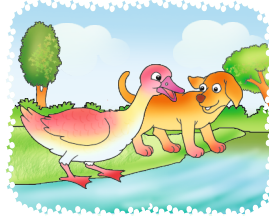

❖ उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) कुत्र्याचे पिल्लू बदकाच्या पुढे पुढे पळत होते.
- (२) कुत्र्याच्या पिल्लाला रस्त्यात नदी दिसली.
- (३) कुत्र्याचे पिल्लू नदीच्या तीरावर थांबले.

❖ उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) पिल्लू थांबल्यावर तेथे बदक आले.
- (२) नदी कशी पार करायची ते पिल्लाला समजत नव्हते.
- (३) नदी कशी पार करायची ते बदकाला समजले.

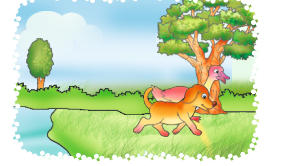

❖ उत्तरे सांगा. (तोंडी)

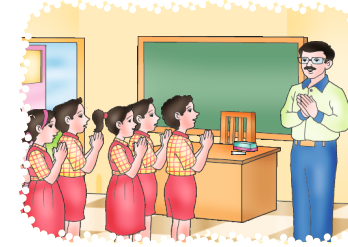
- (१) बदकाने पिल्लाला सांगितले, “तू माझ्या पाठीवर बस. आपण दोघे मिळून नदीच्या पलीकडे जाऊ.”
- (२) कुत्र्याचे पिल्लू बदकाच्या पाठीवर बसून दोघे मिळून नदी पार करणार होते.

❖ उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) बदक व कुत्र्याचे पिल्लू दोघांनी मिळून शर्यत जिंकली.

३. करूया स्वागत (Let's welcome)

❖ उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) वर्गात शिक्षक (teacher) व विद्यार्थी (students) आहेत.
- (२) गुरुजी नमस्कार करत आहेत.
- (३) विद्यार्थी गुरुजींचे अनुकरण करत आहेत.

- (४) मुले उभी आहेत.

- (५) गुरुजींचे हात जोडलेले आहेत.

❖ उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) घरात वाढदिवसाचा समारंभ आहे.
- (२) मुलगी आलेल्या पाहुण्यांना धन्यवाद देत आहे.
- (३) घरात जिचा वाढदिवस आहे ती मुलगी, तिची आई, तिचे मित्र-मैत्रिणी व त्यांचे पालक आहेत.

(४) आई आलेल्या पाहुण्यांचे स्वागत करत आहे. 'नमस्कार', 'या बसा' म्हणत आहे.

❖ माझ्या वाढदिवसाच्या दिवशी पाहुणे घरी आल्यावर आम्ही त्यांचे हसून स्वागत करतो. त्यांना पाणी देतो. नंतर काही गप्पा झाल्यावर आई त्यांना चहा व नाश्ता देते.

४. खेळ खेळूया (Let's play game)

❖ चित्र पाहा. उत्तरे सांगा. (तोंडी)

(१) गुरुजी 'पळा' असे सांगत आहेत.

(२) विद्यार्थी व गुरुजी पळत आहेत.

❖ चित्र पाहा. उत्तरे सांगा. (तोंडी)

(१) शिक्षिका विद्यार्थ्यांना 'थांबा' अशी सूचना देत आहेत.

❖ चित्र पाहा. उत्तरे सांगा. (तोंडी)

(१) गुरुजी विद्यार्थ्यांना 'टाळी वाजवा' अशी सूचना देत आहेत.

(२) विद्यार्थी टाळी वाजवत आहेत.

❖ चित्रे पाहा. उत्तरे सांगा. (तोंडी)

(१) शिक्षिका विद्यार्थ्यांना 'हसा' अशी सूचना देत आहेत.

(२) विद्यार्थी हसत आहेत.

❖ योग्य जोड्या जुळवा. अयोग्य शब्द खोडा.

थांबणे / चालणे

रडणे / हसणे

पळणे / उभे राहणे

हात वर करणे / टाळ्या वाजवणे

५. ऐकूया, करूया (Let's listen, Let's do the action)

❖ चित्र पाहा. चित्रांतील मुलाला / मुलीला काय करायला सांगितले आहे ते ओळखा.

विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

❖ कृती : योग्य कृती व शब्द यांच्या जोड्या जुळवा. चुकीचा शब्द खोडा.

रडणे / हसा

नोखा / पळा

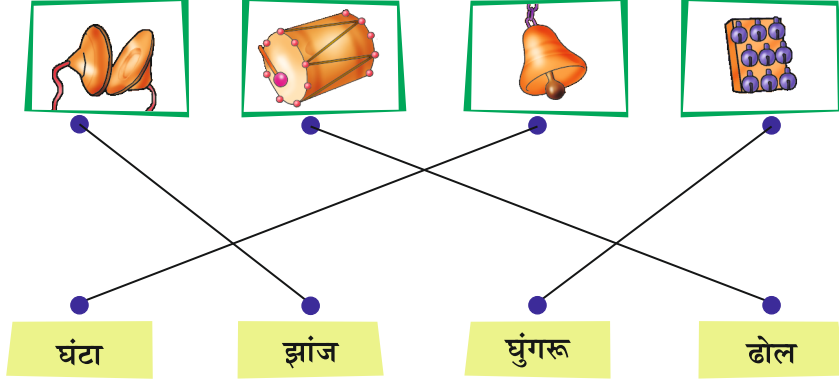
लिहा / वरहा

उभे राहणे / बसा

खा / प्या

६. घंटा वाजे (The bell is ringing)

❖ योग्य जोड्या जुळवा.

७. चतुर कावळा (The clever crow)

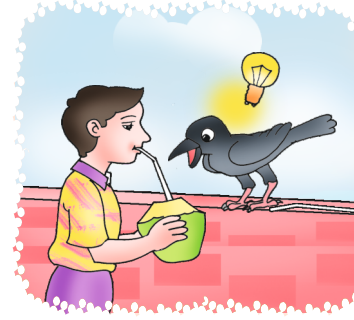
❖ चित्रे पाहा. ऐका. लक्षात ठेवा.

शिक्षकांसाठी / विद्यार्थ्यांसाठी सूचना : कावळा कोठे उडत होता. हा प्रश्न चुकीचा Type झाला आहे. त्यामुळे त्याचे उत्तर दिले नाही.

- (१) कावळ्याला तहान लागली.
- (२) कावळ्याला झाडाखाली माठ दिसला.
- (३) कावळा माठावर बसला.
- (४) कावळ्याला माठातले पाणी पिता आले नाही कारण त्याची चोच पाण्यापर्यंत पोहचत नव्हती.

❖ उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) कावळा भिंतीवर बसला.
- (२) कावळ्याने नारळ पाणी पित असलेला एक मुलगा पाहिला.
- (३) मुलगा नारळ पाणी पित होता.
- (४) मुलगा नारळ पाणी नळीने पित होता.
- (५) कावळ्याला एक युक्ती सुचली.

❖ उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) भिंतीवर नळी पडली होती.
- (२) कावळ्याने नळी उचलली व उडून गेला.

❖ उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) कावळा परत झाडाखालील माठावर येऊन बसला.
- (२) त्याने चोचीतली नळी माठात बुडवली.
- (३) त्याला पाणी चोचीने नळीच्या मदतीने ओढून प्यायला मिळाले.

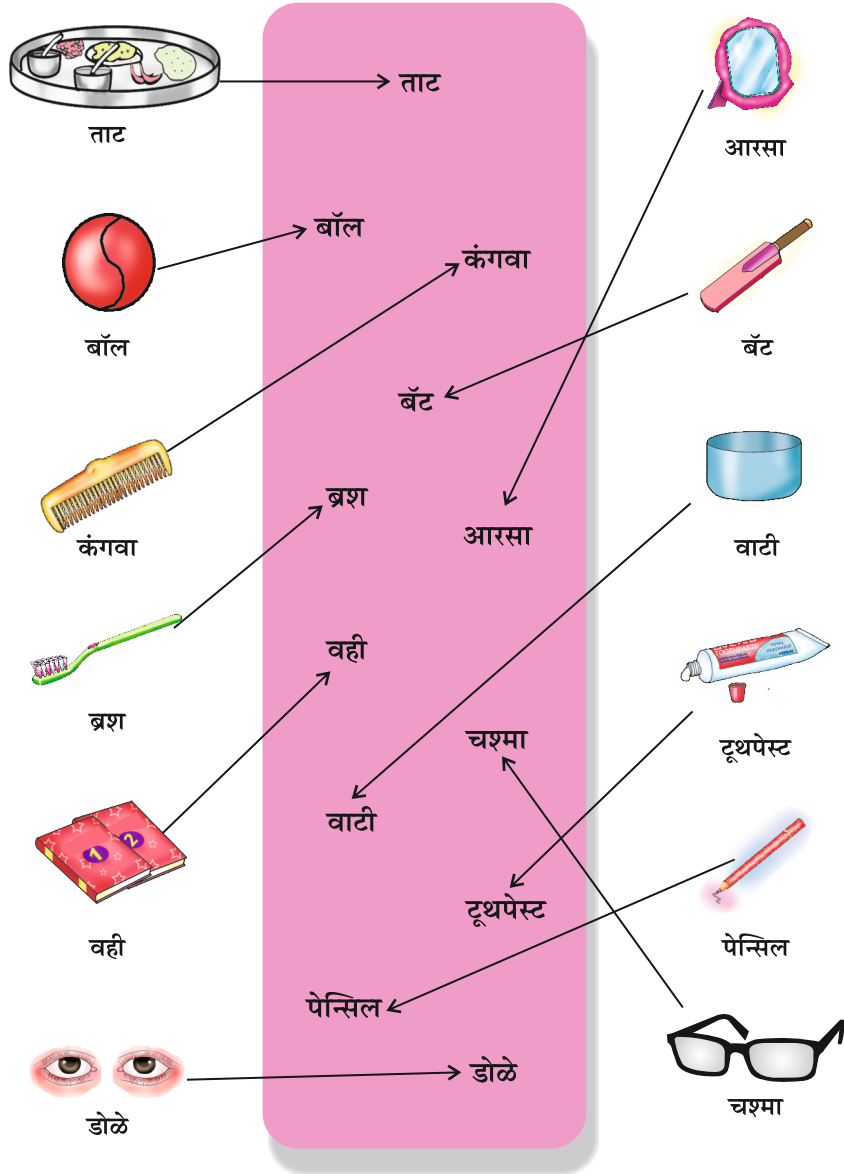

❖ खालील कोणती चित्रे गोष्टीत दाखवली आहेत. जी नाहीत त्या चित्रांवर फुली (X) मारा.

८. जोडीदार शोध (Find out the partner)

❖ चित्रे पाहा. चित्र - शब्द जोड्या रेघेने दाखवा.

❖ पाठ्यपुस्तकात नसलेली चित्रे पाहा व जी नाहीत त्या चित्रांवर फुली (X) मारा.

९. माझा हात (My hand)

❖ योग्य शब्दांवर 'बरोबर' चे चिन्ह (✓) व चुकीच्या शब्दांवर चुकीचे चिन्ह (X) करा.

❖

(१) दात घासयला / धुवयला माझा हात.

(२) खारू खायला / सांडयला माझा हात.

(३) दार उघडायला / बंद करायला माझा हात.

(४) कचरा काढायला / करायला माझा हात.

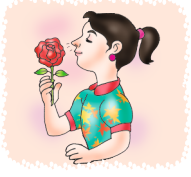
(५) काम करायला / न करायला माझा हात.

❖

आपण हाताने खारू खातो, पाणी पितो, वहीवर लिहितो, वस्तू देतो-घेतो, वस्तू उचलतो-ठेवतो, दात घासतो, कपडे घालतो, केस विंचरतो, कचरा काढतो, मोबाईलवर / कॉम्प्युटरवर गेम खेळतो, क्रिकेट खेळतो, चेंडू उडवतो.

१०. पाहूया, सांगूया

❖ चित्रे पाहा. कोण काय करत आहे, ते सांगा.

★ (१) मुलगी फुलाचा सुगंध नाकाने घेत आहे.

★ (२) मुलगी डोळ्यांनी पुस्तक वाचत आहे.

★ (३) मुलगा पायांचा उपयोग करून पळत आहे.

★ (४) मुलगा हाताचा उपयोग करून लिहितो आहे.

★ (५) मुलगी खाताना तोंड व बोटांचा (हाताचा) उपयोग करते आहे.

★ (६) मुलगी मोबाईलवरील बोलणे कानाने ऐकते आहे.

❖ चित्रे पाहा. शरीराच्या अवयवांची नावे सांगा.

- डोळा

- पाय

- नाक

- हात

- कान

- ओठ

❖ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) बाबा पेपर डोळे व हातांचा उपयोग करून वाचतात.
- (२) आई स्वयंपाक करताना डोळ्यांचा व हातांचा उपयोग करते.
- (३) आजोबा काठी हाताने धरतात.

११. कशासाठी, कोणते अवयव ? (For what? Which body part?)

❖ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) मुली गाणे व मोबाईलवरचे बोलणे कानाद्वारे ऐकत आहेत.
- (२) मुलगी चालताना व मुलगा बॉल खेळताना पायाचा उपयोग करत आहेत.
- (३) मुलगी फुलाचा सुगंध नाकाने घेत आहे.
- (४) मुलगा बॅट हाताने धरत आहे.
- (५) माणूस आरसा हाताने पुसत आहे.
- (६) मुलगी दप्तरातून वस्तू हाताने काढत आहे.
- (७) माणूस डोळ्यांच्या व हातांच्या मदतीने वर्तमानपत्र वाचत आहे.
- (८) मुलगा कॉम्प्युटर वापरताना डोळ्यांचा व हातांचा वापर करत आहे.
- (९) मुलगी तोंडाने गाणे म्हणत आहे.
- (१०) मुलगी तोंडाच्या व हाताच्या मदतीने खात आहे.

❖ कान, नाक, हात, पाय, डोळे, तोंड ह्या अवयवांचे आणखी काही उपयोग सांगा.

- कान** - कानाचा वापर ऐकण्यासाठी, चष्मा लावण्यासाठी, दागिने घालण्यासाठी
नाक - श्वास घेण्यासाठी, वास घेण्यासाठी, दागिने घालण्यासाठी
हात - वस्तू ठेवायला-उचलायला, केस विंचरायला, पाणी प्यायला, खेळ खेळण्यासाठी, गाडी चालविण्यासाठी, दागिने घालण्यासाठी
पाय - चालण्यासाठी, खेळ खेळण्यासाठी, उड्या मारण्यासाठी, धावण्यासाठी, नाचण्यासाठी, गाडी चालविण्यासाठी, दागिने घालण्यासाठी
डोळे - बघण्यासाठी, वाचण्यासाठी
तोंड - बोलण्यासाठी, खाण्यासाठी

❖ चित्रे पाहा. कोणत्या अवयवांचा उपयोग केला ते सांगा.

(१) त्यासाठी ती हात आणि डोळे यांचा वापर करत आहे.

(२) त्यासाठी तो डोळे आणि हात या अवयवांचा वापर करत आहे.

(३) त्यासाठी तो डोळे आणि हात ह्या अवयवांचा उपयोग करत आहे.

(४) त्यासाठी तो डोळे, हात आणि पाय ह्या अवयवांचा उपयोग करत आहे.

(५) त्यासाठी ती कान या अवयवाचा उपयोग करते.

१२. ओळख आपल्या वर्गाची (Introduction of our classroom)

❖ चित्र पाहा. चित्रात काय काय दिसते ते सांगा.

चित्रात वर्ग, विद्यार्थी, बाई, फळा, टेबल, खुर्ची, डस्टर, पाटी, फळ्यावर चित्र, दप्तर, पुस्तक, बाक, खिडकी दिसत आहे.

सूचना : उत्तर पाठ्यपुस्तकातील चित्रानुसार दिले आहे.

❖ चित्रात असलेल्या वस्तूवर बरोबरचे चिन्ह (✓) व चित्रात नसलेल्या वस्तूवर चुकीचे चिन्ह (X) करा.

सूचना : पाठ्यपुस्तकात हे चित्र दिलेले नाही.

१३. झाडे लावूया (Let's plant trees)

★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) बाई कुंडीतील झाडांना पाणी घालत आहे.
- (२) घराच्या आजूबाजूला झाडे आहेत.

★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) मुलगी पक्ष्यांसाठी पातेल्यात पाणी ठेवत आहे.
- (२) मुलीच्या आजूबाजूला पक्षी उडत आहेत.

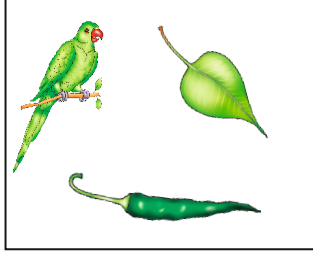

★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) आजी कुड्यांमध्ये झाडे लावत आहे.
- (२) मुलाने आजीला रोप आणून दिले आहे.

१४. ओळखा माझा रंग (Recognise my colour)

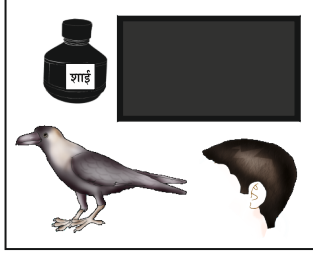
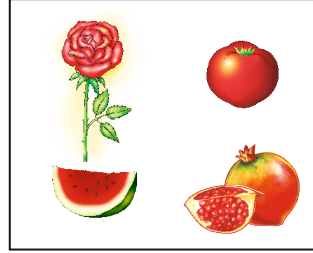
❖ पाहा. सांगा.

- ★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) ह्या चित्रात पोपट, मिरची, झाडाचे पान आणि गवत आहे.
- (२) त्यांचा रंग हिरवा आहे.

★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

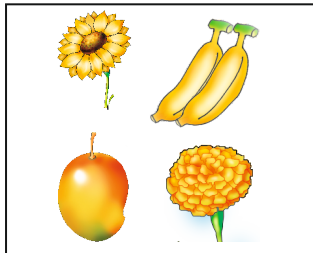
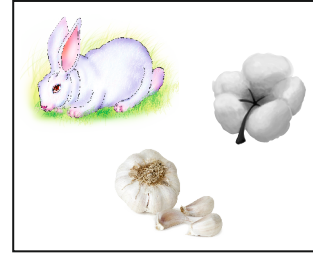
- (१) ह्या चित्रात गुलाब, टोमॅटो, कलिंगड आणि डाळिंब आहे.
- (२) त्यांचा रंग लाल आहे.

- ★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) ह्या चित्रात शाई, फळा, कावळा आणि केस आहेत.
- (२) त्यांचा रंग काळा आहे.

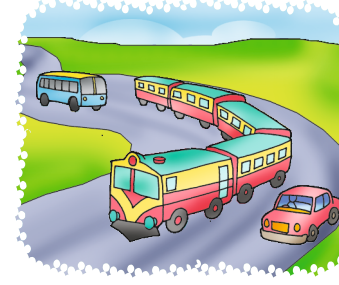
★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) ससा, कापूस, लसूण यांची चित्रे आहेत.
- (२) चित्रातील वस्तूंचा रंग पांढरा आहे.

- ★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) सूर्यफूल, केळी, आंबा आणि झेंडू यांची चित्रे आहेत.
- (२) त्यांचा रंग पिवळा आहे.

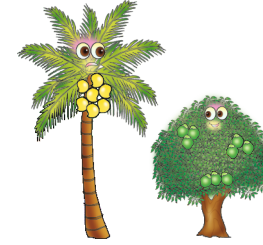
१५. गमतीजमती (Amusement)

- ★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)
- (१) आगगाडी रूळावरून धावते.
- (२) बस आणि गाडी रस्त्यावरून धावतात.

★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) झाडाला चॉकलेट्स आणि गोळ्या लटकल्या आहेत.
- (२) फळे व फुले झाडाला लटकलेली असतात.

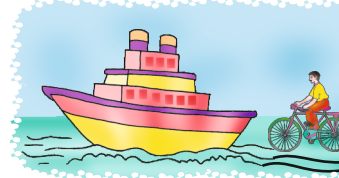

★ अयोग्य शब्द खोडा.

- (१) नारळाच्या झाडाला नारळ / ~~आंबे~~ येतात.
- (२) आंब्याच्या झाडाला ~~नारळ~~ / आंबे येतात.

★ अयोग्य शब्द खोडा.

- (१) आकाशात पक्षी / ~~कासव~~ उडत आहेत.
- (२) कासव ~~आकाशात~~ उडते / जमिनीवर चालते.

★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. एक शब्द लिहा.

- (१) जहाज. (२) रस्त्यावरून / जमिनीवरून

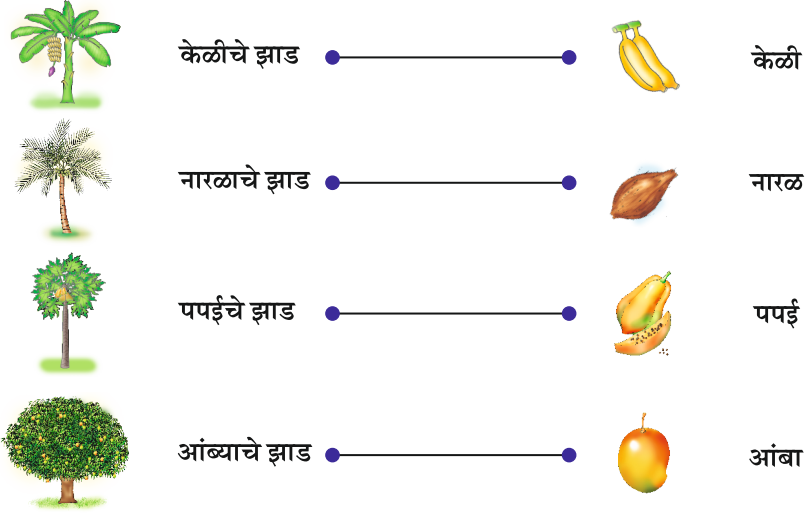
★ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. एक शब्द लिहा.

- (१) मुलगा.

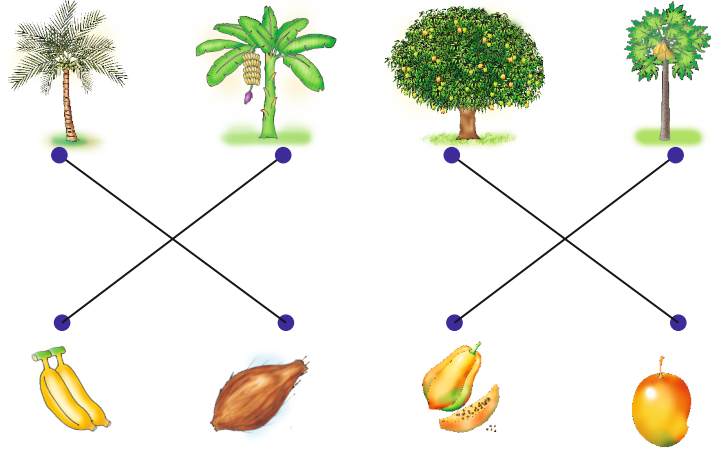

१६. ओळख फळांची (Introduction of fruits)

❖ नावे ओळखा. रेघेने जोडा.

❖ योग्य जोड्या जुळवा.

❖ खालील चित्रे रंगवा.
विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

१७. देरे भाऊ, माझा खाऊ (My brother, give me my confection)

❖ अयोग्य शब्द खोडा.

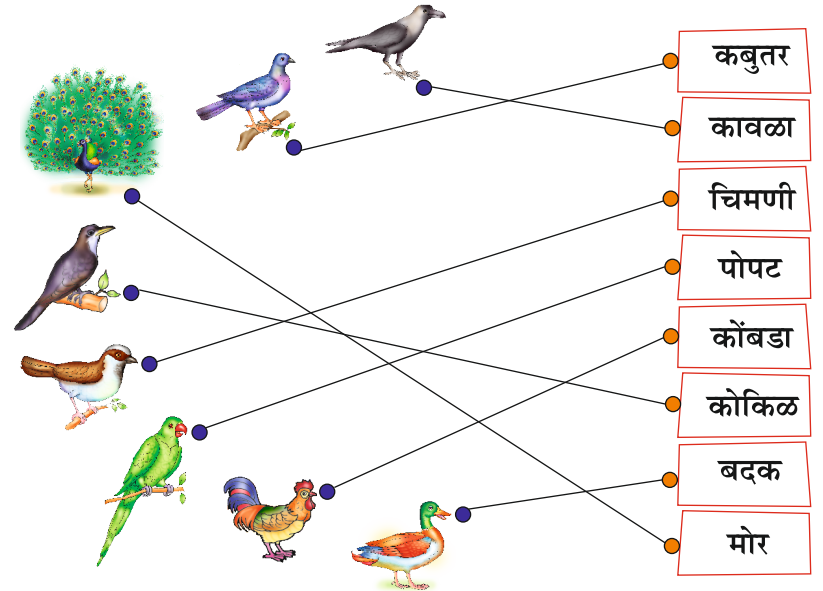
- (१) पोपट मिरची / ~~दोरे~~ खातो. (२) मांजर दूध / ~~चेह~~ पिते.
 (३) कुत्रा चॉकलेटे / ~~बिस्कीट~~ खातो. (४) कोंबडा, चिमणी दाणे / ~~भेस्त~~ खातात.
 (५) कबुतर कावे/काव / गुटर/गुं गुं करते. (६) कोकिळ कुहू/ ~~कुके~~ करतो.

१८. पक्ष्यांचे जग (World of birds)

❖ चित्रे पाहा. ओळखा. नाव ऐका. सांगा. नाव दाखवा.

- पोपट मिठूमिठू बोलतो. मोर मियाँव स मियाँव स ओरडतो.
 कोकिळ कुहू स कुहू स गातो. बदक क्वक्क्क्क्क् करतो.
 कोंबडा कुकूचकू स ओरडतो. कावळा कावकाव करतो.
 कबुतर गुटर/गुं गुं गुटर/गुं गुं करते. चिमणी चिवचिव करते.

❖ योग्य जोड्या जुळवा.

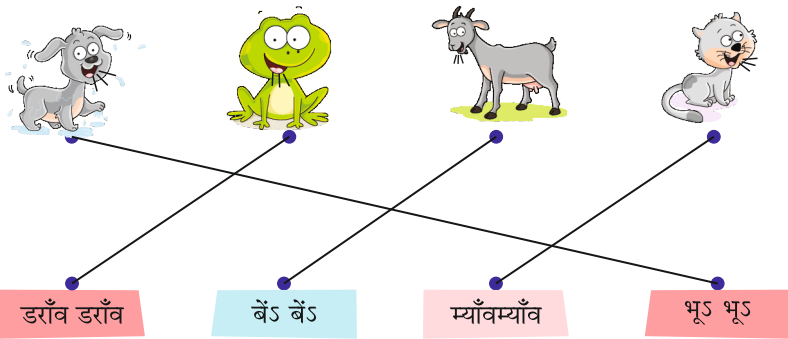
१९. ओळख प्राण्यांची (Introduction of animals)

❖ उपक्रम : खालील प्राणी कोणते ते सांगा. नावे लिहा.

२०. प्राण्यांचे जग (World of animals)

❖ योग्य जोड्या जुळवा.

❖ चित्रे पाहा आणि कंसातील प्राण्यांचे आवाज ओळखून वाक्ये पूर्ण करा.

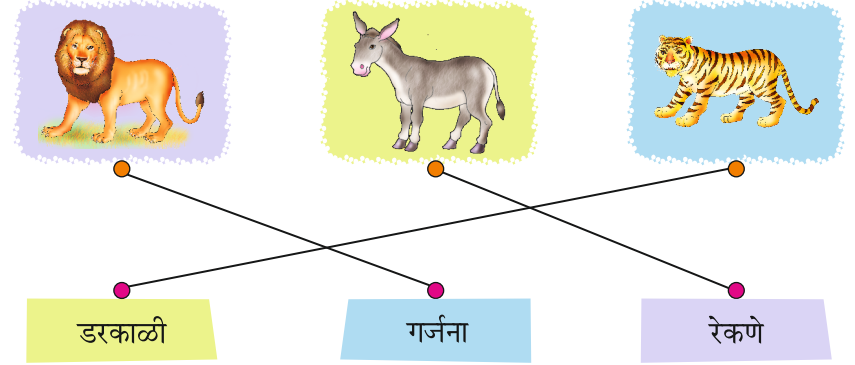
कोल्हा कुई-कुई करतो.

मेंढी में-में करते.

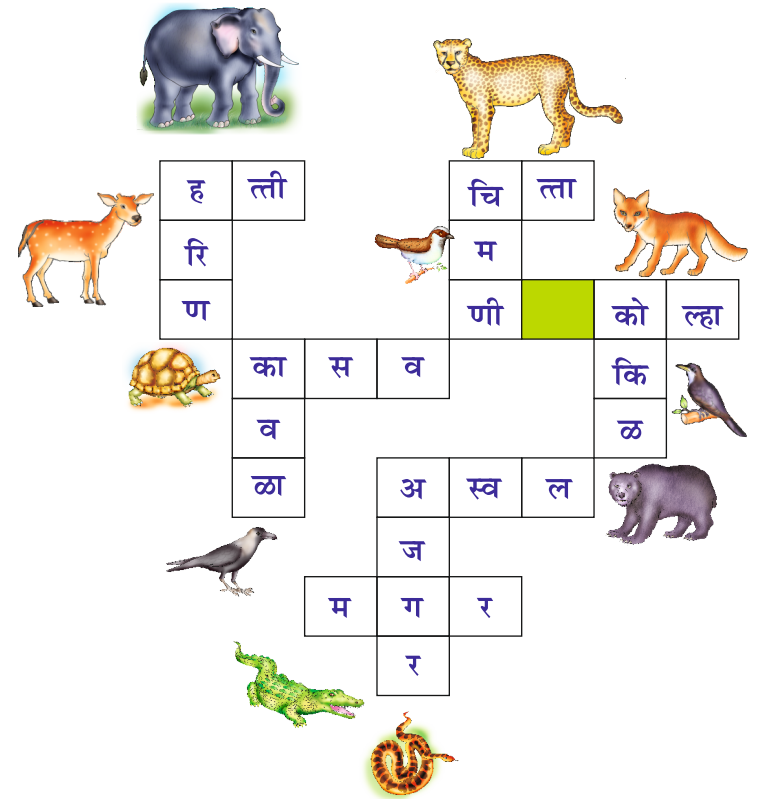
हत्ती चीं-चीं चित्कारतो.

माकड हुप-हुप करतो.

❖ योग्य जोड्या जुळवा.

❖ चित्र पाहून शब्दकोडे पूर्ण करा.

२१. आम्हांलाही खेळायचंय (We too want to play)

- ❖ विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

२२. आरसा रडला, आरसा हसला (Mirror cried, Mirror laughed)

- ❖ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) मुलीचे केस विस्कटलेले आहेत.
- (२) मुलीचा फ्रॉक मळलेला आहे.
- (३) मुलगी अस्वच्छ आहे.
- (४) मुलीचे कुरूप आरशात दिसते म्हणून आरसा रडत आहे.

- ❖ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) आरशासमोर उभी राहिलेली मुलगी हसत आहे.
- (२) मुलीने स्वच्छ फ्रॉक घातलेला आहे.
- (३) मुलगीचा फ्रॉक स्वच्छ आहे.
- (४) मुलीला पाहून आरसा हसत आहे.

२३. माझे ओळख (My introduction)

- ❖ विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

२४. माझे मित्र (My friends)

- ❖ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) शाळेतील विद्यार्थी शाळेच्या आवारात बसले आहेत.
- (२) त्यांच्या हातात त्यांच्या नावाच्या पाट्या आहेत.
- (३) शिक्षिका त्यांना त्यांची नावे विचारत आहेत.

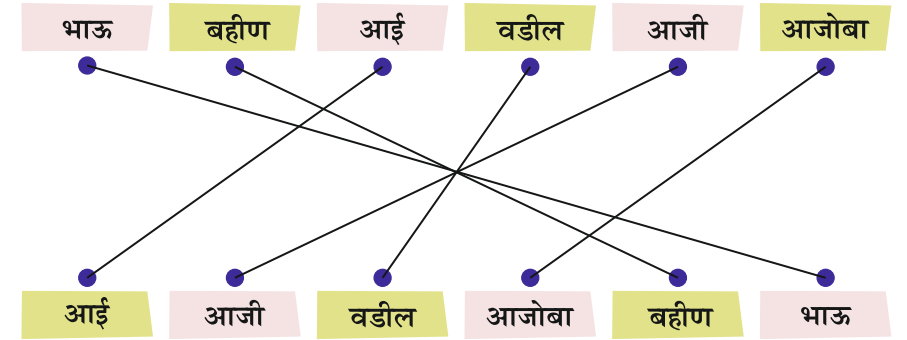
- ❖ खालील प्रश्नांची उत्तरे सांगा. (तोंडी)

- (१) मुलगी आईला आपल्या मित्र-मैत्रिणींची ओळख करून देत आहे.

२५. माझे कुटुंब (My family)

- ❖ दिलेल्या शब्दांच्या जोड्या जुळवा.

२६. माझे पान (My page about myself)

- ❖ विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.

२७. चित्रात काय? (What do you see in the picture?)

- ❖ खालील रिकाम्या जागा भरा.

- (१) मानसी ते झाड बघ.
- (२) मानसी तो पक्षी बघ.
- (३) मानसी ती झोपडी बघ.

२८. ओळखा पाहू! (Try to recognise!)

- ❖ विद्यार्थ्यांनी स्वतः कृती करा.